

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت درجه‌ی دکترای عمومی رشته‌ی دندانپزشکی

عنوان:

بررسی وضعیت سلامت و شیوع علائم اختلالات مفصل گیجگاهی-فکی
در دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال
1396

استاد راهنما:

دکتر کریم جعفری کفاش

استاد مشاور:

دکتر اولدوز زمانی

نگارش:

لیلا دادگر

حق چاپ، نشر و مالکیت معنوی پایان نامه

*****

1. هرگونه کپی برداری به صورت کل پایان نامه یا بخشی از آن تنها با موافقت استاد راهنما مجاز می باشد.
2. کلیه ی حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل بوده و بدون اجازه ی کتبی دانشگاه به شخص ثالث قابل واگذاری نیست.
3. استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در پایان نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

چکیده..... ۱

فصل اول: طرح تحقیق

<u>Error! Bookmark not defined.</u>	مقدمه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	بیان مسأله
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	تعریف واژه‌ها
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	صداهای مفصلی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	شیوع
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	اهداف و فرضیات تحقیق
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	الف- هدف کلی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	ب- اهداف اختصاصی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	ج- اهداف کاربردی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	د- فرضیات و سؤالات تحقیق

فصل دوم: بررسی متون

<u>Error! Bookmark not defined.</u>	مبانی نظری
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	اختلالات تمپورومندیولار
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	مفصل گیجگاهی فکی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	دردهای صورتی-دهانی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	تشخیص اختلالات گیجگاهی فکی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	ارزیابی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	تاریخچه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	معاینه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	ارزیابی داخل دهانی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	اختلاف دیدگاه‌ها درباره‌ی اختلالات TMD
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	مرور مطالعات

فصل سوم: شیوه‌ی اجرای طرح

Error! Bookmark not defined.	نوع پژوهش
Error! Bookmark not defined.	روش گردآوری اطلاعات
Error! Bookmark not defined.	جمعیت مورد مطالعه
Error! Bookmark not defined.	تعداد نمونه‌ها و روش نمونه‌گیری
Error! Bookmark not defined.	روش اجرای تحقیق
Error! Bookmark not defined.	روش تجزیه و تحلیل آماری
Error! Bookmark not defined.	ملاحظات اخلاقی

[فصل چهارم: نتایج \(یافته‌های پژوهش\)](#)

Error! Bookmark not defined.	نتایج (یافته‌های پژوهش)
--	---

[فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری](#)

Error! Bookmark not defined.	بحث
Error! Bookmark not defined.	نتیجه‌گیری
Error! Bookmark not defined.	محدودیت‌ها
Error! Bookmark not defined.	پیشنهادهای
Error! Bookmark not defined.	منابع

[فهرست ضمایم](#)

Error! Bookmark not defined.	پرسشنامه
Error! Bookmark not defined.	Abstract

فهرست جداول

عنوان	شماره صفحه
جدول ۱-۳- جدول متغیرها.....	Error! Bookmark not defined.
جدول ۱-۴- توزیع دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل.....	Error! Bookmark not defined.
برحسب متغیرهای علایم subj ect i ve.....	Error! Bookmark not defined.
جدول ۲-۴- توزیع دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل.....	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۴- توزیع دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل.....	Error! Bookmark not defined.
برحسب خصوصیات سردرد در آنان.....	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۵- توزیع دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل.....	Error! Bookmark not defined.
برحسب درد در نواحی و عضلات مختلف.....	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۶- توزیع فراوانی TMD در دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم.....	Error! Bookmark not defined.

فهرست نمودارها

شماره صفحه

عنوان

نمودار 4-1- توزیع دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل برحسب متغیرهای
مختلف: سال 1396 32

چکیده

سابقه و هدف

اختلالات تمپورومندیبولار (temporomandibular disorders: TMD) گروهی از اختلالات صورتی دهانی هستند که سبب ایجاد درد در ناحیه‌ی مفصل گیجگاهی-فکی (temporomandibular joint: TMJ)، خستگی عضلات جونده، محدودیت حرکات مندیبل و بروز صدای کلیک در مفصل گیجگاهی-فکی می‌شوند. این اختلالات شیوع بالایی در میان افراد داشته و آمار متفاوتی از آنها در جوامع مختلف وجود دارد. تحقیق حاضر با هدف تعیین وضعیت سلامت و شیوع علائم اختلالات مفصل گیجگاهی-فکی در دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال 1396 انجام شد.

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر با روش توصیفی-مقطعی انجام، و طی آن، 113 دانشجوی دندانپزشکی (61 پسر و 52 دختر با میانگین سنی $23/3 \pm 2/1$ سال) ارزیابی شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه و معاینات بالینی جمع‌آوری و جنبه‌های مختلفی از TMD نظیر درد و صداها، مفصلی، محدودیت در حرکات دهان، درد در عضلات و... ارزیابی گردید. برای تشخیص TMD از معیار تشخیصی و تحقیقات Diagnostic Criteria for Temporomandibular disorders (DC/TMD) استفاده شد. درصد و فراوانی هر یک از علائم TMD تعیین و اختلاف شیوع TMD در دو جنس با آزمون chi-square مورد قضاوت قرار گرفت.

یافته‌ها

در کل، 53/1٪ (60 نفر) دارای TMD بودند. همچنین، 25/7٪ دارای سابقه‌ی درد در ناحیه‌ی TMJ، 22/1٪ دارای صدای هنگام حرکات فکی، 16/8٪ دارای سابقه‌ی سردرد در ناحیه‌ی TMJ و 7/1٪ دارای سابقه‌ی قفل شدن یا گیر کردن فک بودند. محدودیت در پروتروژن در 16/8٪، محدودیت حرکات طرفی در 6/2٪ و محدودیت باز کردن دهان در 4/4٪ افراد دیده شد. همچنین، 11/5٪ دارای درد عضله‌ی تمپورال، 12/4٪ دارای درد عضله‌ی مستر، 8/0٪ دارای درد ناحیه‌ی لترال TMJ، 5/3٪ دارای درد ناحیه‌ی خلفی مندیبل، 3/5٪ دارای درد ناحیه‌ی لترال پتریگوئید و 2/7٪ دارای درد ناحیه‌ی ساب‌مندیبولار بودند. شیوع TMD در دختران به صورت معنی‌داری بیشتر از پسران بوده است (65/4٪ در برابر 42/6٪؛ $p < 0/02$).

نتیجه‌گیری

براین اساس، اختلالات مفصل گیجگاهی-فکی در بیش از نیمی از دانشجویان مورد بررسی دیده شده و شیوع آن در دختران به صورت معنی‌داری بیشتر از پسران بوده است.

کلید واژه‌ها: اختلالات مفصل گیجگاهی-فکی، شیوع؛ علائم و نشانه‌ها؛ دانشجویان دندانپزشکی